

I

(Akty, których publikacja jest obowiązkowa)

ROZPORZĄDZENIE (WE) NR 1107/2006 PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

z dnia 5 lipca 2006 r.

w sprawie praw osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących drogą lotniczą

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 80 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego⁽¹⁾,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

działając zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Jednolity rynek usług lotniczych powinien przynosić korzyść ogółowi obywateli. Dlatego też osoby niepełnosprawne oraz osoby o ograniczonej sprawności ruchowej, spowodowanej niepełnosprawnością, wiekiem lub jakimkolwiek innym czynnikiem, powinny mieć możliwości podróżowania drogą lotniczą porównywalne z możliwościami innych obywateli. Osoby niepełnosprawne oraz osoby o ograniczonej sprawności ruchowej mają takie samo jak wszyscy inni obywatele prawo do swobodnego przemieszczania się, do wolności wyboru oraz do niedyskryminacji. Dotyczy to podróży lotniczych, podobnie jak i innych dziedzin życia.
- (2) Osoby niepełnosprawne oraz osoby o ograniczonej sprawności ruchowej powinny zatem mieć dostęp do przewozu i nie powinno się odmawiać im prawa do przewozu na podstawie ich niepełnosprawności lub braku sprawności ruchowej, z wyjątkiem przypadków uzasadnionych względami bezpieczeństwa i określonych przepisami prawa. Przed przyjęciem rezerwacji osób niepełnosprawnych lub osób o ograniczonej sprawności ruchowej, przewoźnicy lotniczy, ich przedstawiciele oraz organizatorzy wycieczek powinni dołożyć wszelkich należytych starań w celu sprawdzenia, czy istnieje jakikolwiek powód uzasadniony względami bezpieczeństwa, który uniemożliwiłby przyjęcie takich osób na pokład na dany lot.
- (3) Niniejsze rozporządzenie nie powinno wpływać na inne prawa pasażerów ustanowione prawodawstwem wspólnotowym, a w szczególności dyrektywą Rady 90/314/EWG

z dnia 13 czerwca 1990 r. w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek⁽³⁾ oraz rozporządzeniem (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającym wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów⁽⁴⁾. Jeżeli to samo zdarzenie stanowiłoby podstawę do skorzystania z takiego samego prawa do zwrotu kosztów lub zmiany rezerwacji na podstawie jednego z powyższych aktów prawnych oraz na mocy niniejszego rozporządzenia, to osoba w ten sposób uprawniona powinna mieć możliwość skorzystania ze swego prawa wyłącznie jeden raz, zgodnie z własnym uznaniem.

- (4) Aby osoby niepełnosprawne oraz osoby o ograniczonej sprawności ruchowej miały takie same możliwości podróżowania drogą lotniczą jak inni obywatele, powinno zapewnić im się pomoc, odpowiadającą ich szczególnym potrzebom, w portach lotniczych, jak również na pokładzie samolotu poprzez zatrudnienie niezbędnego personelu i zapewnienie niezbędnego sprzętu. Mając na względzie integrację społeczną, zainteresowane osoby powinny otrzymać taką pomoc bez dodatkowych opłat.
- (5) Pomoc udzielana w portach lotniczych znajdujących się na terytorium Państwa Członkowskiego, do którego stosują się postanowienia Traktatu, powinna, między innymi, umożliwić osobom niepełnosprawnym oraz osobom o ograniczonej sprawności ruchowej przemieszczanie się z wyznaczonego punktu przylotu w porcie lotniczym do samolotu oraz z samolotu do wyznaczonego punktu odlotu z portu lotniczego, wraz z wejściem na pokład i zejściem z pokładu samolotu. Powyższe punkty powinny być oznaczone przynajmniej przy wejściach głównych do budynków terminalu, w strefach ze stoiskami odprawy, w pociągu, w kolejce naziemnej, na przystankach metra i autobusu, na postojach taksówek i w innych punktach dojazdowych oraz na parkingach samochodowych w portach lotniczych. Pomoc powinna być zorganizowana w sposób pozwalający uniknąć zakłóceń i opóźnień, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokich i jednakowych standardów w całej Wspólnocie i przy wykorzystaniu w najlepszy sposób zasobów, bez względu na port lotniczy lub przewoźnika lotniczego.

⁽¹⁾ Dz.U. C 24 z 31.1.2006, str. 12.

⁽²⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 15 grudnia 2005 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia 9 czerwca 2006 r.

⁽³⁾ Dz.U. L 158 z 23.6.1990, str. 59.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 46 z 17.2.2004, str. 1.

- (6) Aby osiągnąć te cele, zapewnianie wysokiej jakości pomocy w portach lotniczych powinno leżeć w zakresie odpowiedzialności centralnego organu. Ponieważ organy zarządzające portami lotniczymi odgrywają główną rolę w świadczeniu usług we wszystkich ich portach lotniczych, ogólna odpowiedzialność w tym zakresie powinna zostać powierzona właśnie im.
- (7) Organy zarządzające portami lotniczymi mogą samodzielnie udzielać pomocy osobom niepełnosprawnym oraz osobom o ograniczonej sprawności ruchowej. Alternatywnie, mając na uwadze pozytywną rolę, jaką odgrywali w przeszłości niektórzy operatorzy i przewoźnicy lotniczy, organy zarządzające mogą zawierać z osobami trzecimi umowy o udzielaniu tej pomocy, bez uszczerbku dla stosowania właściwych przepisów prawa wspólnotowego, w tym przepisów dotyczących zamówień publicznych.
- (8) Pomoc powinna być finansowana w taki sposób, aby sprawiedliwie rozłożyć ciężar na wszystkich pasażerów korzystających z portu lotniczego i uniknąć czynników zniechęcających do przewozu osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej. Najskuteczniejszym sposobem finansowania wydaje się być nałożenie na każdego przewoźnika lotniczego, korzystającego z portu lotniczego, opłaty proporcjonalnej do liczby pasażerów przewożonych przez niego do lub z portu lotniczego.
- (9) W celu zapewnienia, w szczególności, że opłaty nałożone na przewoźnika lotniczego są współmierne do pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej, oraz że opłaty te nie służą finansowaniu działalności organu zarządzającego, innej niż działalność związana z udzielaniem takiej pomocy, opłaty powinny być zatwierdzane i stosowane przy zachowaniu pełnej przejrzystości. Dyrektywa Rady 96/67/WE z dnia 15 października 1996 r. w sprawie dostępu do rynku usług obsługi naziemnej w portach lotniczych Wspólnoty ⁽¹⁾, a w szczególności zawarte w niej przepisy w sprawie rozdzielania księgowości, powinna w związku z tym mieć zastosowanie, o ile nie pozostaje to w sprzeczności z niniejszym rozporządzeniem.
- (10) Przy organizowaniu pomocy dla osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej oraz szkolenia swoich pracowników porty lotnicze oraz przewoźnicy lotniczy powinni mieć na uwadze Dokument 30 część I sekcja 5, wraz z załącznikami, Europejskiej Konferencji Lotnictwa Cywilnego (ECAC), w szczególności Kodeks dobrego postępowania w obsłudze naziemnej osób o ograniczonej sprawności ruchowej przedstawiony w załączniku J do tego dokumentu, w chwili przyjęcia niniejszego rozporządzenia.
- (11) Przy podejmowaniu decyzji w sprawie projektów nowych portów lotniczych i terminali, oraz jako element większych prac remontowych, organy zarządzające portami lotniczymi powinny, tam gdzie jest to możliwe, uwzględnić potrzeby osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej. Podobnie przewoźnicy lotniczy powinni, tam gdzie jest to możliwe, uwzględnić tego rodzaju potrzeby przy podejmowaniu decyzji w sprawie projektów nowych statków powietrznych lub remontowania statków używanych.
- (12) Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych ⁽²⁾ powinna być ściśle egzekwowana w celu zagwarantowania poszanowania prywatności osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej oraz zapewnienia, że wymagane informacje służą jedynie do wypełnienia obowiązków w zakresie udzielania pomocy określonych w niniejszym rozporządzeniu i nie są wykorzystywane przeciwko pasażerom ubiegającym się o przedmiotowe usługi.
- (13) Wszystkie istotne informacje dostarczane pasażerom lotniczym powinny być dostarczane w alternatywnych formach dostępnych dla osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej oraz powinny być przynajmniej w tych samych językach, co informacje dostępne dla pozostałych pasażerów.
- (14) W przypadku gdy, przy obsłudze w porcie lotniczym lub podczas transportu na pokładzie samolotu, dojdzie do zgubienia lub uszkodzenia wózka inwalidzkiego lub innego sprzętu służącego poruszaniu się lub urządzeń do udzielania pomocy, pasażer, do którego ten sprzęt należał, powinien uzyskać odszkodowanie, zgodnie z zasadami prawa międzynarodowego, wspólnotowego i krajowego.
- (15) Państwa Członkowskie powinny nadzorować i zapewniać przestrzeganie niniejszego rozporządzenia oraz wyznaczyć właściwy organ odpowiedzialny za stosowanie jego przepisów. Nadzór ten nie wpływa na prawa osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej do dochodzenia odszkodowania przed sądami zgodnie z prawem krajowym.
- (16) Istotne jest, aby osoba niepełnosprawna lub osoba o ograniczonej sprawności ruchowej, która uzna, że doszło do naruszenia niniejszego rozporządzenia, mogła zgłosić to organowi zarządzającemu portem lotniczym lub danemu przewoźnikowi lotniczemu, zależnie od okoliczności. Jeżeli osoba niepełnosprawna lub osoba o ograniczonej sprawności ruchowej nie uzyska w ten sposób zadośćuczynienia, powinna ona mieć możliwość złożenia zażalenia do organu lub organów wyznaczonych w tym celu przez właściwe Państwo Członkowskie.
- (17) Skargi dotyczące pomocy udzielanej w porcie lotniczym powinny być wnoszone do organu lub organów wyznaczonych do stosowania niniejszego rozporządzenia przez Państwo Członkowskie, na którego terytorium znajduje się port lotniczy. Skargi dotyczące pomocy udzielanej przez przewoźnika lotniczego powinny być wnoszone do organu lub organów wyznaczonych do stosowania niniejszego rozporządzenia przez Państwo Członkowskie, które wydało przewoźnikowi lotniczemu licencję na prowadzenie działalności.

⁽¹⁾ Dz.U. L 272 z 25.10.1996, str. 36. Dyrektywa zmieniona rozporządzeniem (WE) nr 1882/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 284 z 31.10.2003, str. 1).

⁽²⁾ Dz.U. L 281 z 23.11.1995, str. 31. Dyrektywa zmieniona rozporządzeniem (WE) nr 1882/2003.

- (18) Państwa Członkowskie powinny ustanowić sankcje za naruszenie niniejszego rozporządzenia i zapewnić stosowanie tych sankcji. Sankcje, które mogłyby obejmować nakazanie wypłat odszkodowań dla osób poszkodowanych, powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.
- (19) W związku z tym, że cele niniejszego rozporządzenia, mianowicie zapewnienie wysokiego i jednakowego poziomu ochrony i pomocy we wszystkich Państwach Członkowskich oraz zapewnienie, aby podmioty gospodarcze działały zgodnie ze zharmonizowanymi warunkami obowiązującymi na jednolitym rynku, nie mogą zostać osiągnięte w wystarczający sposób przez Państwa Członkowskie, a ze względu na skalę lub skutki działania mogą być lepiej osiągnięte na poziomie Wspólnoty, Wspólnota może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wychodzi poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia tych celów.
- (20) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych i przestrzega zasad uznanych w szczególności przez Kartę Praw Podstawowych Unii Europejskiej.
- (21) Ustalenia dotyczące szerszej współpracy w zakresie wykorzystania portu lotniczego w Gibraltarze zostały uzgodnione w Londynie w dniu 2 grudnia 1987 r. przez Królestwo Hiszpanii i Zjednoczone Królestwo we wspólnej deklaracji ministrów spraw zagranicznych obu państw. Ustalenia te nie weszły jeszcze w życie,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Cel i zakres

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia zasady ochrony i udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym oraz osobom o ograniczonej sprawności ruchowej, podróżującym drogą lotniczą, zarówno w celu zapewnienia im ochrony przed dyskryminacją, jak i w celu zapewnienia, że zostanie im udzielona pomoc.
2. Przepisy niniejszego rozporządzenia stosuje się do osób niepełnosprawnych oraz do osób o ograniczonej sprawności ruchowej, korzystających lub zamierzających skorzystać z handlowych przewozów pasażerskich rozpoczynających się, kończących się lub z przesiadką w porcie lotniczym znajdującym się na terytorium Państwa Członkowskiego, do którego stosują się postanowienia Traktatu.
3. Artykuły 3, 4 i 10 stosują się również do pasażerów rozpoczynających lot w porcie lotniczym znajdującym się w państwie trzecim do portu lotniczego znajdującego się na terytorium Państwa Członkowskiego, do którego stosuje się postanowienia Traktatu, jeżeli faktyczny przewoźnik lotniczy jest wspólnotowym przewoźnikiem lotniczym.
4. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na prawa pasażerów ustanowione dyrektywą 90/314/EWG oraz na podstawie rozporządzenia (WE) nr 261/2004.

5. W przypadku sprzeczności przepisów niniejszego rozporządzenia z przepisami dyrektywy 96/67/WE stosuje się niniejsze rozporządzenie.

6. Stosowanie niniejszego rozporządzenia w stosunku do portu lotniczego w Gibraltarze uważa się za niestanowiące uszczerbku dla odpowiednich stanowisk prawnych Królestwa Hiszpanii oraz Zjednoczonego Królestwa w odniesieniu do sporu dotyczącego władzy nad terytorium, na którym znajduje się port lotniczy.

7. Stosowanie niniejszego rozporządzenia w stosunku do portu lotniczego w Gibraltarze zawieszają się do czasu wejścia w życie ustaleń zawartych we wspólnej deklaracji ministrów spraw zagranicznych Królestwa Hiszpanii i Zjednoczonego Królestwa z dnia 2 grudnia 1987 r. Rządy Hiszpanii i Zjednoczonego Królestwa informują Radę o dacie ich wejścia w życie.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- a) „osoba niepełnosprawna” lub „osoba o ograniczonej sprawności ruchowej” oznacza każdą osobę, której możliwość poruszania się jest ograniczona podczas korzystania z transportu na skutek jakiegokolwiek niesprawności fizycznej (zmysłowej lub ruchowej, trwałej lub przejściowej), upośledzenia lub niesprawności umysłowej, lub każdej innej przyczyny niepełnosprawności, lub wieku, i której sytuacja wymaga specjalnej uwagi oraz dostosowania usług dostępnych dla wszystkich pasażerów do szczególnych potrzeb takiej osoby;
- b) „przewoźnik lotniczy” oznacza przedsiębiorstwo transportu lotniczego posiadające ważną licencję na prowadzenie działalności;
- c) „faktyczny przewoźnik lotniczy” oznacza przewoźnika lotniczego wykonującego lub zamierzającego wykonać lot zgodnie z umową zawartą z pasażerem lub działającego w imieniu innej osoby prawnej lub fizycznej, mającej umowę z tym pasażerem;
- d) „wspólnotowy przewoźnik lotniczy” oznacza przewoźnika lotniczego posiadającego ważną licencję na prowadzenie działalności przyznaną przez Państwo Członkowskie zgodnie z rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2407/92 z dnia 23 lipca 1992 r. w sprawie przyznawania licencji przewoźnikom lotniczym (¹);
- e) „organizator wycieczek” oznacza organizatora lub punkt sprzedaży detalicznej w rozumieniu art. 2 ust. 2 i 3 dyrektywy 90/314/EWG, z wyjątkiem przewoźnika lotniczego;
- f) „organ zarządzający portem lotniczym” lub „organ zarządzający” oznacza organ, którego celem zgodnie z ustawodawstwem krajowym jest w szczególności administrowanie i zarządzanie infrastrukturą portu lotniczego oraz koordynowanie i kontrolowanie działalności różnych podmiotów gospodarczych działających w porcie lotniczym lub w systemie portu lotniczego;

(¹) Dz.U. L 240 z 24.8.1992, str. 1.

- g) „użytkownik portu lotniczego” oznacza jakąkolwiek osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za przewóz pasażerów drogą lotniczą z lub do danego portu lotniczego;
- h) „komitet użytkowników portu lotniczego” oznacza komitet przedstawicieli użytkowników portu lotniczego lub reprezentujących ich organizacji;
- i) „rezerwacja” oznacza fakt posiadania przez pasażera biletu lub innego dowodu potwierdzającego, że rezerwacja została przyjęta i zarejestrowana przez przewoźnika lotniczego lub organizatora wycieczek;
- j) „port lotniczy” oznacza teren przystosowany do lądowania, startowania i manewrów statków powietrznych, łącznie z urządzeniami pomocniczymi niezbędnymi do wykonywania tych manewrów w warunkach ruchu lotniczego oraz świadczenia usług lotniczych, w tym urządzenia pomocnicze potrzebne do świadczenia handlowych przewozów pasażerskich;
- k) „parking samochodowy w porcie lotniczym” oznacza parking samochodowy znajdujący się w granicach portu lotniczego lub pod bezpośrednią kontrolą organu zarządzającego portem lotniczym, który służy bezpośrednio pasażerom korzystającym z tego portu lotniczego;
- l) „handlowe przewozy pasażerskie” oznaczają usługi transportu pasażerów drogą lotniczą świadczone przez przewoźnika lotniczego w ramach lotów rozkładowych lub nierozkładowych, oferowanych ogółowi społeczeństwa za stosowną opłatą, oddzielnie lub jako część pakietu usług.

Artykuł 3

Zapobieganie odmowie przewozu

Przewoźnik lotniczy lub jego przedstawiciel lub organizator wycieczek nie mogą, ze względu na niepełnosprawność lub ograniczoną sprawność ruchową, odmówić:

- a) przyjęcia rezerwacji na lot rozpoczynający lub kończący się w porcie lotniczym, do którego stosuje się niniejsze rozporządzenie;
- b) zabrania na pokład osoby niepełnosprawnej lub osoby o ograniczonej sprawności ruchowej w takim porcie lotniczym, pod warunkiem że osoba ta posiada ważny bilet i rezerwację.

Artykuł 4

Odstępstwa, specjalne warunki i informacje

1. Nie naruszając przepisów art. 3, przewoźnik lotniczy lub jego przedstawiciel lub organizator wycieczek mogą, ze względu na niepełnosprawność lub ograniczoną sprawność ruchową, odmówić przyjęcia rezerwacji lub zabrania na pokład osoby niepełnosprawnej lub osoby o ograniczonej sprawności ruchowej:

- a) w celu spełnienia mających zastosowanie wymogów bezpieczeństwa ustanowionych prawem międzynarodowym, wspólnotowym lub krajowym lub w celu spełnienia wymogów bezpieczeństwa ustanowionych przez organ, który wydał danemu przewoźnikowi lotniczemu certyfikat przewoźnika lotniczego;

- b) jeśli rozmiar samolotu lub jego drzwi czynią fizycznie niemożliwym wprowadzenie na pokład lub przewóz tej osoby niepełnosprawnej lub osoby o ograniczonej sprawności ruchowej.

W przypadku odmowy przyjęcia rezerwacji z przyczyn, o których mowa w akapicie 1 lit. a) lub b), przewoźnik lotniczy, jego przedstawiciel lub organizator wycieczek podejmują należyte starania w celu zaproponowania danej osobie możliwego do zaakceptowania rozwiązania alternatywnego.

Osoba niepełnosprawna lub osoba o ograniczonej sprawności ruchowej, której odmówiono wstępu na pokład ze względu na jej niepełnosprawność lub ograniczoną sprawność ruchową, a także osoba jej towarzysząca zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu, mają prawo do zwrotu kosztów lub zmiany planu podróży zgodnie z art. 8 rozporządzenia (WE) nr 261/2004. Prawo do skorzystania z możliwości lotu powrotnego lub zmiany planu podróży uzależnione jest od spełnienia wszystkich wymogów bezpieczeństwa.

2. Na takich samych warunkach, o których mowa w ust. 1 akapit 1 lit. a), przewoźnik lotniczy, jego przedstawiciel lub organizator wycieczek mogą wymagać, aby osobie niepełnosprawnej lub osobie o ograniczonej sprawności ruchowej towarzyszyła inna osoba zdolna do udzielenia niezbędnej pomocy tej osobie.

3. Przewoźnik lotniczy lub jego przedstawiciel udostępnia publicznie, w dostępnych formach i przynajmniej w tych samych językach, co informacje udostępnione innym pasażerom, zasady bezpieczeństwa, które stosuje do przewozu osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej, jak również wszelkie ograniczenia dotyczące ich przewozu lub przewozu sprzętu do poruszania się ze względu na rozmiary samolotu. Organizator wycieczek udostępnia takie zasady bezpieczeństwa i ograniczenia dotyczące lotów objętych zorganizowanymi podróżami, wakacjami i wycieczkami, które organizuje, sprzedaje lub oferuje do sprzedaży.

4. W przypadku gdy przewoźnik lotniczy lub jego przedstawiciel, lub organizator wycieczek dokonują odstępowstwa zgodnie z ust. 1 lub 2, powiadamiają oni niezwłocznie osobę niepełnosprawną lub osobę o ograniczonej sprawności ruchowej o przyczynach tego odstępowstwa. Na żądanie przewoźnika lotniczego, jego przedstawiciela lub organizatora wycieczek przedstawiają osobie niepełnosprawnej lub osobie o ograniczonej sprawności ruchowej na piśmie wspomniane przyczyny w terminie pięciu dni roboczych od daty żądania.

Artykuł 5

Wyznaczenie punktów przylotu i wylotu

1. We współpracy z użytkownikami portu lotniczego, za pośrednictwem komitetu użytkowników portu lotniczego, jeżeli taki istnieje, oraz odpowiednich organizacji reprezentujących osoby niepełnosprawne i osoby o ograniczonej sprawności ruchowej, organ zarządzający portem lotniczym, uwzględniając warunki lokalne, wyznacza punkty przylotu i wylotu w granicach portu lotniczego lub w punkcie znajdującym się pod bezpośrednią kontrolą organu zarządzającego, zarówno

wewnątrz, jak i na zewnątrz budynków terminalu, w których osoby niepełnosprawne lub osoby o ograniczonej sprawności ruchowej mogą z łatwością powiadomić o swoim przybyciu do portu lotniczego i zwrócić się o pomoc.

2. Punkty przylotu i wylotu, o których mowa w ust. 1, są oznaczone w wyraźny sposób i oferują w dostępnych formach podstawowe informacje o porcie lotniczym.

Artykuł 6

Przekazywanie informacji

1. Przewoźnicy lotniczy, ich przedstawiciele i organizatorzy wycieczek podejmują wszelkie niezbędne środki w celu przyjmowania zgłoszeń potrzeby pomocy od osób niepełnosprawnych lub osób o ograniczonej sprawności ruchowej, we wszystkich ich punktach sprzedaży na terytorium Państwa Członkowskiego, do którego stosuje się postanowienia Traktatu, łącznie ze sprzedażą telefoniczną lub za pośrednictwem Internetu.

2. W przypadku gdy przewoźnik lotniczy lub jego przedstawiciel, lub organizator wycieczek otrzyma zgłoszenie potrzeby pomocy, w terminie przynajmniej czterdziestu ośmiu godzin przed opublikowaną godziną odlotu przekazuje tę informację przynajmniej na trzydzieści sześć godzin przed opublikowaną godziną odlotu:

- a) organom zarządzającym portami lotniczymi stanowiącymi miejsce wylotu, przylotu i tranzytu; oraz
- b) faktycznemu przewoźnikowi lotniczemu, jeśli rezerwacja nie została dokonana u tego przewoźnika, chyba że tożsamość faktycznego przewoźnika lotniczego jest nieznana w chwili zgłoszenia; w tym przypadku informacja zostaje przekazana tak szybko, jak jest to wykonalne.

3. We wszelkich innych przypadkach niż wspomniane w ust. 2 przewoźnik lotniczy lub jego przedstawiciel, lub organizator wycieczek przekazuje informację tak szybko, jak to możliwe.

4. Tak szybko, jak to możliwe po odlocie, faktyczny przewoźnik lotniczy informuje organ zarządzający docelowym portem lotniczym, jeżeli znajduje się on na terytorium Państwa Członkowskiego, do którego stosuje się postanowienia Traktatu, o liczbie osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej korzystających z tego lotu, które wymagają pomocy określonej w załączniku I oraz o charakterze tej pomocy.

Artykuł 7

Prawo do pomocy w portach lotniczych

1. Po przybyciu osoby niepełnosprawnej lub osoby o ograniczonej sprawności ruchowej do portu lotniczego, z którego osoba ta odbędzie podróż drogą lotniczą, organ zarządzający portem lotniczym jest odpowiedzialny za zapewnienie udzielenia pomocy określonej w załączniku I w taki sposób, aby ta osoba mogła skorzystać z lotu, na który ma rezerwację, pod warunkiem że szczególne potrzeby tej osoby w zakresie pomocy zostaną zgłoszone danemu przewoźnikowi lotniczemu, jego przedstawicielowi lub organizatorowi

wycieczek, co najmniej czterdzieści osiem godzin przed opublikowaną godziną odlotu. Zgłoszenie dotyczy również lotu powrotnego, jeżeli na dalszy lot i lot powrotny została zawarta umowa z tym samym przewoźnikiem lotniczym.

2. W przypadku gdy wymagane jest użycie certyfikowanego psa przewodnika, należy to uwzględnić, pod warunkiem że takie zgłoszenie zostało przedstawione przewoźnikowi lotniczemu lub jego przedstawicielowi lub organizatorowi wycieczek, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami krajowymi dotyczącymi przewożenia psów przewodników na pokładzie samolotu, w przypadku gdy przepisy takie istnieją.

3. Jeżeli nie dokonano żadnego zgłoszenia zgodnie z ust. 1, organ zarządzający podejmuje wszelkie należyte starania w celu udzielenia pomocy określonej w załączniku I w taki sposób, aby dana osoba mogła skorzystać z lotu, na który ma rezerwację.

4. Przepisy ust. 1 stosuje się, pod warunkiem, że:

- a) dana osoba stawia się do odprawy:
 - i) o godzinie określonej z góry na piśmie (w tym również za pomocą środków elektronicznych) przez przewoźnika lotniczego lub jego przedstawiciela lub organizatora wycieczek; lub
 - ii) jeżeli nie jest określona godzina, nie później niż jedną godzinę przed opublikowaną godziną odlotu;

lub

- b) dana osoba dotrze do punktu w granicach portu lotniczego wyznaczonego zgodnie z art. 5:
 - i) o godzinie określonej z góry na piśmie (w tym również za pomocą środków elektronicznych) przez przewoźnika lotniczego lub jego przedstawiciela lub organizatora wycieczek; lub
 - ii) jeżeli nie jest określona godzina, nie później niż dwie godziny przed opublikowaną godziną odlotu.

5. W przypadku gdy osoba niepełnosprawna lub osoba o ograniczonej sprawności ruchowej przemieszcza się tranzytem przez port lotniczy, do którego stosuje się niniejsze rozporządzenie lub jeżeli dla tej osoby przewoźnik lotniczy lub organizator wycieczek dokonał zmiany rezerwacji na inny lot, organ zarządzający jest odpowiedzialny za zapewnienie udzielenia pomocy określonej w załączniku I w taki sposób, aby zainteresowana osoba mogła skorzystać z lotu, na który ma rezerwację.

6. Po przybyciu drogą lotniczą osoby niepełnosprawnej lub osoby o ograniczonej sprawności ruchowej do portu lotniczego, do którego stosuje się niniejsze rozporządzenie, organ zarządzający portem lotniczym jest odpowiedzialny za zapewnienie udzielenia pomocy określonej w załączniku I w taki sposób, aby osoba ta mogła dotrzeć do punktu swojego wylotu z portu lotniczego, o którym mowa w art. 5.

7. Udzielana pomoc jest w miarę możliwości dostosowana do szczególnych potrzeb poszczególnych pasażerów.

Artykuł 8

Odpowiedzialność za udzielenie pomocy w portach lotniczych

1. Organ zarządzający portem lotniczym jest odpowiedzialny za zapewnienie udzielenia osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej, bez dodatkowych opłat, pomocy określonej w załączniku I.

2. Organ zarządzający może sam udzielać takiej pomocy. Ewentualnie, zgodnie ze spoczywającą na nim odpowiedzialnością i zawsze pod warunkiem zgodności z normami jakości, o których mowa w art. 9 ust. 1, organ zarządzający może zawrzeć z jedną lub kilkoma stronami trzecimi umowę o dostarczeniu pomocy. We współpracy z użytkownikami portu lotniczego, za pośrednictwem komitetu użytkowników portu lotniczego, jeżeli taki istnieje, organ zarządzający zawiera taką umowę lub umowy z własnej inicjatywy lub na wniosek, w tym na wniosek pochodzący od przewoźnika lotniczego, przy uwzględnieniu usług oferowanych w danym porcie lotniczym. W przypadku odrzucenia takiego wniosku organ zarządzający przedstawia uzasadnienie na piśmie.

3. Organ zarządzający portem lotniczym może, na zasadzie braku dyskryminacji, nałożyć specjalną opłatę na użytkowników portu lotniczego w celu sfinansowania tej pomocy.

4. Wysokość tej specjalnej opłaty jest rozsądna, powiązana z kosztami, przejrzysta i ustanowiona przez organ zarządzający portem lotniczym we współpracy z użytkownikami portu lotniczego, za pośrednictwem komitetu użytkowników portu lotniczego, jeżeli taki istnieje, lub jakiegokolwiek innego odpowiedniego podmiotu. Opłata jest dzielona pomiędzy użytkowników portu lotniczego proporcjonalnie do całkowitej liczby wszystkich pasażerów, jaką każdy z nich przewozi do i z tego portu lotniczego.

5. Organ zarządzający portem lotniczym prowadzi oddzielną księgowość dla działalności związanej z udzielaniem pomocy osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej od księgowości związanej z innym rodzajem działalności, zgodnie z bieżącą praktyką handlową.

6. Organ zarządzający portem lotniczym za pośrednictwem komitetu użytkowników portu lotniczego, jeżeli taki istnieje, lub innego odpowiedniego podmiotu, udostępnia użytkownikom lotniska, a także organowi lub organom wykonawczym, o których mowa w art. 14, zweryfikowany roczny przegląd pobranych opłat i dokonanych wydatków z przeznaczeniem na pomoc udzielaną osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej.

Artykuł 9

Jakość norm w zakresie pomocy

1. Z wyjątkiem portów lotniczych, w których roczna wielkość ruchu handlowego wynosi mniej niż 150 000 pasażerów, organ zarządzający ustala normy jakości w zakresie pomocy określonej w załączniku I i określa wymagania w zakresie środków dla ich spełnienia, we współpracy z użytkownikami portu lotniczego, za pośrednictwem komitetu użytkowników portu lotniczego, jeżeli taki istnieje, oraz organizacjami reprezentującymi pasażerów niepełnosprawnych i pasażerów o ograniczonej sprawności ruchowej.

2. Przy ustalaniu takich norm należy w pełni uwzględnić uznane na arenie międzynarodowej polityki i kodeksy postępowania dotyczące ułatwienia przewozu osób niepełnosprawnych lub osób o ograniczonej sprawności ruchowej, w szczególności Kodeks dobrego postępowania w obsłudze naziemnej osób o ograniczonej sprawności ruchowej Europejskiej Konferencji Lotnictwa Cywilnego (ECAC).

3. Organ zarządzający portem lotniczym publikuje swoje normy jakości.

4. Przewoźnik lotniczy oraz organ zarządzający portem lotniczym mogą uzgodnić, że organ zarządzający portem lotniczym udziela pomocy o wyższym standardzie niż standard wymieniony w ust. 1 lub świadczy usługi dodatkowe w stosunku do określonych w załączniku I, dla pasażerów, których ten przewoźnik lotniczy przewozi do i z portu lotniczego.

5. W celu finansowania jednego lub drugiego, organ zarządzający portem lotniczym może nałożyć na przewoźnika lotniczego opłatę dodatkową oprócz opłaty wymienionej w art. 8 ust. 3, która jest przejrzysta, powiązana z kosztami i ustanowiona po konsultacji z danym przewoźnikiem lotniczym.

Artykuł 10

Pomoc udzielana przez przewoźników lotniczych

Przewoźnik lotniczy udziela bez dodatkowych opłat pomocy określonej w załączniku II osobie niepełnosprawnej lub osobie o ograniczonej sprawności ruchowej odlatującej, przylatującej lub przemieszczającej się tranzytem przez port lotniczy, do którego stosuje się niniejsze rozporządzenie, pod warunkiem że osoba ta spełnia warunki określone w art. 7 ust. 1, 2 i 4.

Artykuł 11

Szkolenie

Przewoźnicy lotniczy i organy zarządzające portami lotniczymi:

- zapewniają, aby zatrudniony przez nich, jak również przez podwykonawców personel udzielający bezpośredniej pomocy osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej posiadał wiedzę w zakresie zaspokajania potrzeb osób o różnych rodzajach niepełnosprawności lub upośledzenia ruchowego;
- zapewniają wszystkim swoim pracownikom pracującym w porcie lotniczym, którzy mają bezpośredni kontakt z pasażerami, szkolenie w zakresie równego traktowania osób niepełnosprawnych i świadomości niepełnosprawności;
- zapewniają, aby przy zatrudnieniu wszyscy nowi pracownicy otrzymali szkolenie na temat niepełnosprawności, a także, jeżeli okaże się to potrzebne, aby zatrudniony personel otrzymał szkolenia odświeżające wiedzę.

Artykuł 12

Odszkodowanie za zagubione lub uszkodzone wózki inwalidzkie, inny sprzęt do poruszania się i urządzenia do udzielania pomocy

W przypadku gdy wózek inwalidzki lub inny sprzęt do poruszania się lub urządzenia do udzielania pomocy zostały

zagubione lub uszkodzone podczas obsługi na lotnisku lub w czasie przewozu na pokładzie samolotu, pasażer, do którego należy ten sprzęt, otrzymuje odszkodowanie zgodnie z przepisami prawa międzynarodowego, wspólnotowego i krajowego.

Artykuł 13

Niedopuszczalność wyłączeń

Nie można ograniczyć ani uchylić obowiązków wobec osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej przewidzianych na podstawie niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 14

Organ wykonawczy i jego zadania

1. Każde Państwo Członkowskie wyznacza organ lub organy odpowiedzialne za wykonanie niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do odlotów z lub przylotów do portów lotniczych znajdujących się na jego terytorium. W stosownych przypadkach organ ten lub organy podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia przestrzegania praw osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej, w tym przestrzegania norm jakości wymienionych w art. 9 ust. 1. Państwa Członkowskie powiadamiają Komisję o organie lub organach, które zostały wyznaczone.

2. W stosownych przypadkach Państwa Członkowskie zapewniają, aby organ lub organy wykonawcze wyznaczone na podstawie ust. 1 zapewniły także zadowalające wdrożenie art. 8, w tym w odniesieniu do przepisów dotyczących opłat, w celu uniknięcia nieuczciwej konkurencji. Mogą one również wyznaczyć do tego celu specjalny organ.

Artykuł 15

Procedura dotycząca skarg

1. Osoba niepełnosprawna lub osoba o ograniczonej sprawności ruchowej, która uzna, że doszło do naruszenia niniejszego rozporządzenia, może zgłosić to organowi zarządzającemu portem lotniczym lub danemu przewoźnikowi lotniczemu, w zależności od przypadku.

2. Jeżeli osoba niepełnosprawna lub osoba o ograniczonej sprawności ruchowej nie może uzyskać w ten sposób zadośćuczynienia, skargi w sprawie domniemanego naruszenia

niniejszego rozporządzenia mogą być wnoszone do organu lub organów wyznaczonych na podstawie art. 14 ust. 1 lub do jakiegokolwiek innego właściwego organu wyznaczonego przez Państwo Członkowskie.

3. Organ Państwa Członkowskiego, do którego wniesiono skargę dotyczącą sprawy, za której rozpatrzenie odpowiedzialny jest wyznaczony organ innego Państwa Członkowskiego, przekazuje tę skargę organowi tego Państwa Członkowskiego.

4. Państwa Członkowskie podejmują środki w celu poinformowania osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej o przysługujących im na mocy niniejszego rozporządzenia prawach i o możliwości wniesienia skargi do wyznaczonego organu lub organów.

Artykuł 16

Sankcje

Państwa Członkowskie określają przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie do naruszeń niniejszego rozporządzenia i podejmują wszelkie środki niezbędne do zapewnienia wprowadzenia tych przepisów w życie. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Państwa Członkowskie zgłaszają te przepisy Komisji i niezwłocznie powiadamiają ją o każdej kolejnej zmianie ich dotyczącej.

Artykuł 17

Sprawozdanie

Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie w sprawie funkcjonowania i skutków niniejszego rozporządzenia najpóźniej do dnia 1 stycznia 2010 r. Do sprawozdania dołączone są, jeżeli jest to konieczne, wnioski legislacyjne w sprawie dalszego szczegółowego wykonania przepisów niniejszego rozporządzenia lub jego przeglądu.

Artykuł 18

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się ze skutkiem od dnia 26 lipca 2008 r., z wyjątkiem art. 3 i 4, które stosuje się ze skutkiem od dnia 26 lipca 2007 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu, dnia 5 lipca 2006 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
J. BORRELL FONTELLES
Przewodniczący

W imieniu Rady
P. LEHTOMÄKI
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

Pomoc pozostająca w zakresie odpowiedzialności organów zarządzających portami lotniczymi

Pomoc i uzgodnienia niezbędne do umożliwienia osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej:

- zgłaszania swojego przybycia do portu lotniczego i swojego żądania otrzymania pomocy w wyznaczonych punktach wewnątrz i na zewnątrz budynków terminalu wymienionych w art. 5,
- przemieszczenia się z wyznaczonego punktu do stanowiska odprawy,
- dokonania odprawy i nadania bagażu,
- przemieszczenia się ze stanowiska odprawy do samolotu wraz z wypełnieniem procedury emigracyjnej, celnej i bezpieczeństwa,
- wejścia na pokład samolotu przy wykorzystaniu udostępnionych wind, wózków inwalidzkich lub innej potrzebnej pomocy, w zależności od okoliczności,
- przemieszczenia się od drzwi samolotu do ich miejsc,
- przechowania i pobrania bagażu w samolocie,
- przemieszczenia się z ich miejsc do drzwi samolotu,
- zejścia z pokładu samolotu przy wykorzystaniu udostępnionych wind, wózków inwalidzkich lub innej potrzebnej pomocy, w zależności od okoliczności,
- przemieszczenia się z samolotu do hali bagażowej i odbiór bagażu wraz z dopełnieniem procedury imigracyjnej, celnej i bezpieczeństwa,
- przemieszczenia się z hali bagażowej do wyznaczonego punktu,
- uzyskania lotów połączeniowych, gdy podróżują tranzytem, z pomocą udzieloną po stronie powietrznej i lądowej oraz w terminalach i pomiędzy terminalami, w zależności od potrzeb,
- przemieszczania się do toalet, jeżeli jest to konieczne.

W przypadku gdy osobie niepełnosprawnej lub osobie o ograniczonej sprawności ruchowej pomaga osoba towarzysząca, osoba ta musi, jeżeli jest to niezbędne, otrzymać pozwolenie na udzielenie koniecznej pomocy w porcie lotniczym oraz podczas wejścia na pokład i zejścia z pokładu.

Obsługa naziemna całego niezbędnego sprzętu do poruszania się, w tym sprzętu takiego, jak elektryczne wózki inwalidzkie, pod warunkiem powiadomienia z czterdziestoosmio godzinnym wyprzedzeniem oraz z zastrzeżeniem możliwych ograniczeń miejsca na pokładzie samolotu i pod warunkiem zastosowania odpowiedniego prawodawstwa dotyczącego towarów niebezpiecznych.

Tymczasowa wymiana uszkodzonego lub utraconego sprzętu do poruszania się, przy czym nie musi być on identyczny.

W stosownych wypadkach, naziemna obsługa certyfikowanych psów przewodników.

Przekazywanie w dostępnych formach informacji potrzebnych do korzystania z lotów.

ZAŁĄCZNIK II

Pomoc udzielana przez przewoźników lotniczych

Przewóz certyfikowanych psów przewodników w kabinie, z zastrzeżeniem przepisów krajowych.

Oprócz sprzętu medycznego, transport nie więcej niż dwóch urządzeń do poruszania się na jedną osobę niepełnosprawną lub osobę o ograniczonej sprawności ruchowej, w tym elektrycznych wózków inwalidzkich, pod warunkiem powiadomienia z czterdziestoośmiogodzinnym wyprzedzeniem oraz z zastrzeżeniem możliwych ograniczeń miejsca na pokładzie samolotu i pod warunkiem zastosowania odpowiedniego prawodawstwa dotyczącego towarów niebezpiecznych.

Przekazywanie w dostępnych formach niezbędnych informacji o locie.

Podjęcie wszelkich należytych starań w celu rozdysponowania miejsc siedzących, tak aby sprostać potrzebom osób niepełnosprawnych lub o ograniczonej sprawności ruchowej zgodnie z prośbą i z zastrzeżeniem zachowania wymogów bezpieczeństwa i dostępności.

Pomoc w przemieszczaniu się do toalet, jeżeli jest to konieczne.

W przypadku gdy osobie niepełnosprawnej lub osobie o ograniczonej sprawności ruchowej pomaga osoba towarzysząca, przewoźnik lotniczy podejmie wszelkie należyte starania, by zapewnić takiej osobie miejsce obok osoby niepełnosprawnej lub osoby o ograniczonej sprawności ruchowej.
